

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá tím, jak se utváří studentská identita vysokoškolských studentů, jejichž rodiče nemají vysokoškolské vzdělání. Cílem je zjistit, jakým způsobem reflektují své minulé a aktuální zkušenosti za účelem porozumět významům, jež připisují subjektivně důležitým rozhodnutím a zlomovým okamžikům souvisejícím s jejich vysokoškolským studiem, a zachytit procesy, jež hrají klíčovou roli v utváření jejich identity, se zaměřením na vliv podpory a zájmu rodiny. V teoretické části práce je představen koncept sociální třídy v psychologii a základní teorie sociální reprodukce a mobility ve vzdělávání. Dále jsou charakterizována specifika českého vzdělávacího systému, přičemž se zvláště zaměřuji na terciární vzdělávání, hodnoty předávané rodinou a školou a vysokoškolské studenty první generace. V neposlední řadě se věnuji identitě, jejímu vymezení z hlediska mainstreamové a sociálně konstruktivistické psychologie a jejímu utváření v období vynořující se dospělosti a v průběhu tranzice na vysokou školu.

V empirické části byly ke sběru dat využity polostrukturované rozhovory. Získaná data jsou kvalitativně zpracována v interpretativní tradici prostřednictvím tematické analýzy. Zkoumaný vzorek sestává z šesti vysokoškolských studentů první generace (ve věkovém rozpětí 18–30 let, v rovnoměrném zastoupení participantů ženského a mužského pohlaví) prezenčně studujících na různých univerzitách 1. až 4. ročník bakalářského studijního programu. Ukázalo se, že identita těchto studentů je pluralitní a že jejich studentská identita je upozaděována vynořující se identitou pracujícího dospělého. Studenti v mém výzkumu nežijí plným studentským a vysokoškolským životem a nepovažují se za typické vysokoškoláky. Obávají se studijního neúspěchu a jejich studijní aspirace jsou nízké. Rodičům na jejich budoucnosti záleží a snaží se je finančně podporovat, studenti se však musejí spoléhat sami na sebe jak v učení, tak ve sbírání informací a rozhodování ohledně správné studijní cesty.

KLÍČOVÁ SLOVA

Vysokoškolští studenti první generace, terciární vzdělávání, sociální třída, sociální mobilita, studentská identita